

BÖLÜM 8

RETİNAL ARTER TIKANIKLIĞI

Deniz ÖZARSLAN ÖZCAN¹

GİRİŞ

Retinal arter tıkanıklığı (RAT), retinal dolaşımdaki arteriyel kan akımının tam veya kısmi blokajına bağlı olarak gelişen ve ciddi kalıcı görme kaybı ile sonuçlanan retina iskemisidir. Literatürde ilk kez von Graefe tarafından 1859 yılında endokarditli bir hastada tanımlanmıştır.⁽¹⁾ Oftalmolojik acillerden biri olarak kabul edilmektedir.

EPİDEMİYOLOJİ, PATOGENEZ VE RİSK FAKTÖRLERİ

RAT insidansı toplumda 1-2/100.000 olarak bildirilmiştir.⁽²⁾ Oftalmoloji kliniğine başvuran hastalar içerisinde ise bu oranın 1/10.000 olduğu tahmin edilmektedir.⁽³⁾ RAT genellikle 60 yaş üzerinde ve erkeklerde daha sık görülür. İlerleyen yaşla birlikte insidansı giderek artmaktadır.⁽²⁾ Etyolojideki en önemli mekanizma sıklıkla embolizasyondur. Emboliler sıklık sırasıyla kolosterol, fibrin-platelet ve kalsifik olmak üzere 3 tipte bulunmaktadır.⁽⁴⁾ Karotis arter embolilerin en sık köken aldığı yerdir. Risk faktörleri ve ilişkili olduğu sistemik hastalıklar Tablo 1’de özetlenmiştir. Göz bulgularına ek olarak inmenin habercisi olması ve artmış morbidite-mortalite riski nedeniyle RAT tanısı konan her hastanın istenecek ayrıntılı hematolojik ve radyolojik tetkiklerle sistemik olarak değerlendirilmesi önerilmektedir.

SINIFLAMA

RAT tıkanıklığın yerine göre; santral retinal arter tıkanıklığı (SRAT), retinal arter dal tıkanıklığı ve siliyoretinal arter tıkanıklığı olarak 3 farklı grupta sınıflandırılmaktadır.

¹ Doktor Öğretim Üyesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Tayfur Ata Sökmen Tıp Fakültesi Göz Hastalıkları Anabilim Dalı, denizozarslanozcan@mku.edu.tr

PROGNOZ VE TAKİP

SRAT olan hastaların çoğu ciddi kalıcı görme kaybı ile sonuçlanır. SRAT sonrasında glokom ve neovaskülarizasyon gelişimi bildirilmiştir.⁽¹⁵⁾ Hastaların ilk 2 hafta içinde daha sık sonrasında ayda bir kere olmak üzere düzenli takibi önerilmektedir. Retinal arter dal tıkanıklığında genellikle santral görme korunmuştur, sabit bir GAD bulunur. Neovaskülarizasyon gelişimi sıklıkla beklenmez. Siliyoretinal arter tıkanıklığı izole olduğunda sonuç görme keskinliği genelde iyi olmakla birlikte eşlik eden hastalık söz konusu olduğunda bu durum değişkenlik göstermektedir.

SONUÇ

RAT nadir görülen fakat ciddi ve kalıcı sonuçlara yol açan bir oftalmolojik acildir. Tanı çoğunlukla klinik olarak ya da ek tetkiklerden yararlanılarak konulmaktadır. Günümüzde RAT tedavisinde başarı sağlayacak yöntemler oldukça sınırlıdır. Hastanın semptomları başladığı andan itibaren mümkün olan en kısa zamanda retinal oksijenasyonu sağlayacak tedavi seçeneklerinin uygulanması önerilmektedir. RAT geçiren tüm hastalar eşlik eden muhtemel sistemik patolojiler yönünden multidisipliner bir yaklaşımla taranmalı ve gerekli önlemler alınmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Von Graefe A. Über embolie der arteria centralis retinae als ursache plötzlicher erblindung. Albrecht v Graefes Arch Ophthalmol. 1859;5:136-185.
2. Leavitt JA, Larson TA, Hodge DO, et al. The incidence of central retinal artery occlusion in Olmsted Country, Minnesota. Am J Ophthalmol. 2011;152:820-823.
3. Rumelt S, Dorenboim Y, Rehany U. Aggressive systematic treatment for central retinal artery occlusion. Am J Ophthalmol. 1999;128:733-738.
4. Arruga J, Sanders MD. Ophthalmologic findings in 70 patients with evidence of retinal embolism. Ophthalmology. 1982;89:1336-1347.
5. Ros MA, Magargal LE, Uram M. Branch retinal-artery obstruction: a review of 201 eyes. Ann Ophthalmol. 1989;21:103-107.
6. Brown GC, Moffat K, Cruess A, et al. Cilioretinal artery obstruction. Retina (Philadelphia, Pa). 1983;3:182-187.
7. Bauml CR. Optical coherence tomography angiography of retinal artery occlusion. Dev Ophthalmol. 2016;56:122-131.
8. Bonini Filho MA, Adhi M, de Carlo TE, et al. Optical coherence tomography angiography in retinal artery occlusion. Retina 2015;35:2339-2346.
9. Kim HM, Park YJ, Park KH, et al. Visual field defects and changes in central retinal artery occlusion. PLoS One. 2019;14:e0209118
10. Hayreh SS, Zimmerman MB, Kimura A, et al. Central retinal artery occlusion. Retinal survival time. Exp Eye Res. 2004;78:723-736
11. Patel PS, Sadda SR. (2018). Retinal artery occlusions (Retinal Vascular Disease). Sadda S (Ed.), In Ryan's Retina (6th ed., pp. 1136-1150). Elsevier.

12. Cugati S, Varma DD, Chen CS, et al. Treatment options for central retinal artery occlusion. *Curr Treat Options Neurol.* 2013;15:63-77.
13. Tang WM, Topping TM. Vitreous surgery for central retinal artery occlusion. *Arch Ophthalmol.* 2000;118:1586-1587.
14. Matonti F, Hoffart L, Nadeau S, et al. Surgical embolectomy for central retinal artery occlusion. *Can J Ophthalmol.* 2013;48:e25-27.
15. Jung YH, Ahn SJ, Hong JH, et al. Incidence and clinical features of neovascularization of the iris following acute central retinal artery occlusion. *Korean J Ophthalmol.* 2016;30:352-359.